

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini
CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita
dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo
inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

lesv Christi Annus 435. Sixti Pap. Annus 4. Theodosii 28. Valentin. 11. Imp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

Armenia stabilita fide Catholica, & cognitis Theodori Mopuicesteni scriptis, inuentisq; impis à tramite Ortho- doxe fidei abhorrentibus; ne ipsi tolli eos dñatse videretur, sed vniuersa Ecclesia Orientalis; ad id petragendū legationem ex Synodo direxerunt ad Proclum Constantinopolitani Episcopum, de qua ista habet Liberatus diaconus:

Miserunt duos presbiteros Leonianū & Aberianū ad Proclum Constantinopolitanum Episcopum, & secundum morem, cum libello suo & vno volumine Theodori Mopuicesteni, scire volentes, verum doctrina Theodori, an Rabula & Acacii vera esse probaretur. Itaq; Proclis accipiens Armenia Episcoporum libellos & illud Theodori volumine, diligentiū vtrūq; ex animans, totum Armeniū scripsit & destinauit, in quo posuit ad intermendū Nestorianorum versutas, qui dicit in Christo inducitur personae, vnum de Trinitate incarnatum: quem & dicitur Ioanni Antiocheno per Theodorum diaconem continentes subter capitula ab hereticis prolata, experient ab eo pro comuni fide seruanda, vt cum suo Concilio eum (nempe totum à se scriptum ex sententia Armeniorum) suscipere & subscribere. Ioannes autem, & qui cum eo erant congregati Episcopi, legentes totum, & eius laudes aspersionem, subscriperunt in eo, & Proclis transmissert. hunc & Chalcedonensis Synodus per relationem suam, quam Marciano Imperatori direxit, ad probandum non tantum Gelsii Synodalibus, verum etiam epistolis fidei consistere, inter sanctiorum Patrum epistolas suscepit & confirmauit.

Scriptit autem Proclis epistolam ipsi Ioanni, cui & Romanum suum direxerat, in qua dicit: Dicitur autem iterum passibilem Deum, id est, Christum, consistere eum, quia est secundum quod factum sit, id est, propria carne consocium: & ita predicantes, nullo modo saltem: quantum quidem & vnum ex Trinitate secundum carnem crucifixionem fatemur, & diuinitatem passibilem minime blasphemantes, quod scilicet recte dicatur Deus passus, non autem passibilis dignitas. Sed Basilium quidem diaconum iuuenem tantum Proclis, quem Armeniū scripsit et, Alex. andrianū venit, & Armeniorū libellos suis libello addentes obtulit Cyrillo eiusdem vrbis Antioch. Quibus ramaribus (vt ferunt) per motus Cyrillus, quatuor libros scripsit, tres aduersus Theodorum, & Theodorum Mopuicesteni, quasi Nestoriani dogmatis auctores, & alium de incarnatione librum, in quibus continentur antiquorum Patrum incorrupta testimonia, id est, Felicius Pape, Dionysii Areopagite Episcopi, & Gregorij mirabilis secundae vrbis nominati. Et licet in eis libris Theodori Mopuicesteni illa laudentur contra Arianos edita, ipsi tamen magistrum Nestorij fuisse contendit. Contra quo Catholica veritatis defensores sic Aeterni respondendum, illi libros non esse Cyrilli quoniam testimonis, quae contra mortuos posuisse in eis dicitur, contra vniuersum Nestorianum non est vniūq; in Synodo, neq; in aliquibus epistolis, vnde dicant illi nec dicit esse Cyrillum, nec edidisse libros.

Itaq; Basilium Diaconum Constantinopolim venientem, libello composuit, & Archiepiscopo Proclo porrexit, associans eundem, quae auctores Cyrillo Archiepiscopo obtulerat. Proclis vero iam destinatae Romanam suam Armeniis, in quo tono nullam facit de Theodoro reprehensionis mentionem. Quod cognoscens Basilium, scripsit libellum, & in suo opere docuit, libros Theodori vitandos, sicut Arii & Eunomij blasphemias; quando quidem prudentibus incommoenter eum scripsisse apparet: quantum Arius & Eunomius vnam in Christo degenere Patrii substantiam predicauerunt. Theodorus autem (vt ipsi accusant) duas & contrarias docuit in Christo naturas, ab inuicem scilicet diuinitas, quae duas constituunt personas, haec omnia Liberatus Extat ipsi Procli epistola ad Armenos, cuius est eorum dñm b: Non mediocriter fratres, confudit animiq; nostrorum, & merore validissimo sanctitatis rumor nonnullorum erroris ruz anorum, & extraxit eam in Latinum Dionysii Cille magnus cognomento tamen Exiguus, occasione eiusdem erroris suo tempore iterum pullulantis, vt ipse docet in praefatione ad Felicianum Pastorem; ex qua intelligere pollumus, quid est, quod ea epistola Proclis in eo versatus sit argumento, vt ostendat vnum ex Trinitate passum.

Vt igitur rerum gestarū huius anni certiore cognitionem allequaris, haec accipe ex Dionysii epistola ad Pastorem: Temporibus inquit v. Antistiti nominati, Procli videlicet, Theodosio Imp. rege Rempublicam, per Syriam & Armeniam Misit puli Theodori Mopuicesteni ciuitatis Episcopi prauiam fidem, corrupto Symbolo, rudibus populis exorsit intemere, calliditate subtilissima, beatam Trinitatem sic vnum essentia predicantes, vt Christum Dominum nostrum, conditorem vniuersitatis, vnum ex Trini-

tate nullatenus fateantur, vnde sequuntur haec incepta sua temeritatis absonitas, vt quia Christum constat verum esse Deum ac Dominum, quatuor personis in tribus adstruerent, duosq; Dei Filios proculdubio predicarent. Sed huic impactati miri Pontifex ante factus obsequens, docuit Christum Dominum nostrum & in principio Verbum apud Deū, Deum Verbum vnum de Trinitate esse, per quod omnia facta sunt, beato Paulo testante: Vnum Dominum Iesum Christum, per quem omnia: & pro salute nostrā eundem verum hominem factum, vnum mansisse Filium, nec quartam in Trinitate creasse personam. haec ipse, qui inferius docet id ipsum ex Theodoro didicisse Nestorium, eiusq; sectatores negantes Christum Dominum vnum ex Trinitate, quod scilicet duas naturas in Christo inter se diuisibili coniunctione vnitas impie affirmarent.

Sed quid accidit? Licet Procli epistola ad Armenos Catholica coepta esset, quod Theodori Mopuicesteni, atque Nestorii eius impietatis successoris errores, damnaret: tamen quod nulla in ea de ipsa Theodoro expressa mentio haberetur, commouit plurimorum animos, praecipue verò monachorum in Armenia, qui experti fuerant eundem Theodorum sani dogmatis aduersarium. Quid autem Armeniae monachi aduersus Theodori scripta egerint, Liberatus vbi supra narrat, quem tamen caute legendum putamus, vt pote qui ex aliquo Nestoriano eam videretur mutatus historiam: quod in pluribus demonstratur, vt dum ait eosdem Armenos monachos insectantes Theodori Mopuicesteni scripta fuisse Apollinaristas. Fuit enim mos Nestorianorū, Orthodoxos omnes aduersantes Nestorio, nominare Apollinaristas, ita videmus Episcopos Orientales, qui pro Nestorio Epheletum concenerunt, cum S. Cyrillum, tum alios Nestorium impugnantibus & Cyrillum sectantes, Apollinaristas appellare. Sed Liberati verbare eddamus illi:

Tunc Ioannes Antiochenus Episcopus, Synodo congregata, tres pro Theodoro Mopuicesteno dicitur epistolas: vnam quidem direxit Theodosio Imp. aliam autem Cyrillo Alexandrino, & tertiam Proclo Constantinopolitano Episcopo, laudans in eis Theodorum, & eius exponens sapientiam. Ad haec autem Imperator dirigit Saeram Ioanni, derogatores illi Theodori contra salutem propriam videri iudicauit. Cyrillus autem praescripto suo Theodorum praesens, tale de eius accusatoribus tulit iudicium: eo quod dogmata veritati contraria viderentur, interponens de Symbolo in Concilio sibi oblato testem ad eadem factis a Cyrillo presbitero. Nihilominus & Proclis per Meannam diaconum suum referens, cuius esset illa capitula, qua Theodori dicebantur, quesiuit. Qui pro eum excusatione ignorare se dixit. Verum tamen duas memorati Ioannis epistolas, id est, primam & tertiam, laudes Mopuicesteni continentes, Chalcedonensis Synodus postea per relationem suam Marciano Imp. dedit cum tomo Procli, quem ad Armenos direxit, & epistolis sanctiorum Patrum epistolis suscepit, & confirmauit, haec tamen Liberatus, non anni huius tantum res gestas, sed & sequentium vsq; ad Cyrilli obitum persecutus: quae quoniam singulorum annorum differentia discriminari minime possunt, vt quae quolibet anno vsq; ad illud tempus gesta sunt, scilicet bantur, hic in vnum ex ipso simul posse necesse fuit.

In quibus illud iterum admonendum, eundem Liberatum diaconum à nescio quo Nestoriano incaute nimis eam quam narrat esse mutuatū historiam, quae refert probate scripta Theodori Mopuicesteni non scriptis tantum Ioannis Antiocheni, sed & edicto Imperatoris atq; etiam scriptis Cyrilli Episcopi Alexandrini ipsam Theodorum fuisse laudatum, quin etiam (quod detentius exillimari debet) dum ait Synodū Chalcedonensem relatione ad Marcianum facta suscepisse & confirmasse Ioannis Antiocheni epistolas, quibus laudauit Theodorum Mopuicestenum, eandem S. Synodum Chalcedonensem in idem crimen addidit, quod laudes Theodori receperit & doctrinam. Vides ne, quot & quales lateant colubri sub vno caespice fallitatis: Sed securim ad radicem ad moueamus. In primis autem quod ad Cyrillum spectat, quomodo potuit ipse accipere laudes, probateq; scripta Theodori, qui cadent sapuit cum Nestorio, cum adeo reperitur aduersus esse Nestorio: Sed id apertius demonstremus ex ipsius Cyrilli scriptis, postquam haec de Theodoro Mopuicesteno in crouerfiam deducta sunt, edis. Lucubratio quidem

IX. MONACHI ARMENI LABORANT CONTRA THEODORVM.

Liberat. Breu. l. 10. X. CONCILIVM ANTIQVORVM DE LIBRIS THEODORI.

XI. LIBERATI DIAC. HISTORIA HAVD IVTA.

DEFENDITVR CYRILLVS ET PROCLVS AB ILLATA CALVMNIA.

a Cyril. de Expositi. Synod. Nicaeni. XII. Synod. Chalced. ad 16. 10. 1. Concil. LIBERATI CON- CILIVM CHALC. AB ILLA- TIA CALY- MNIA. XIII. IOANNIS AN- TIO- CH. EDI- STOLAE DE THEODO- RO QVA- LES. XIV. V. BYRGN- DIONES ET ARMO- RICIS AB ATTIO VI- CTI.

illa Cyrilli de Expositione Niceni Symboli elaborata ab eo fuisse post scriptam Procli epistolam ad Armenos, sua ipsius certificatione monstratur, dum ipsam citat & laudat his verbis: Proclus ipse, qui nunc sanctae Constantinopolitane Ecclesiae thronum adornat, religiosissimus & piensissimus pater & eos- que scriptis ad Orientales primus Episcopos in his verbis: Et in- carnatus quidem est, & in inferis vero: scripserunt adversarij, quo- pro multa infirmitate Nestory & Theodori scripta non cauent, etc. Vides igitur S. Cyrillum vna eademque luce, a quoque pon- dere Theodorum expendere cum Nestorio. Quod autem ad Chalcedonen- se Concilium spectat, quod dicitur recepisse & confirmasse epistolam a Ioanne- datam laudibus Theodori referas: reddamus hic verba ipsa, quae in relatione Synodica ad Marcianum, citata a Libe- rato, scripta habentur: sic enim se habent b: Si enim per epi- stolas Ecclesiae dogmata declarari pro vna quaque questione dogmam culpa inducant: ipsum in primis beatissimum Cyrillum quilibet poterit denotare, qui litteris suis Orientalibus, quod sentiebat, expressit: nec- non & Magnam Proclum huic vituperationi subiecit, qui eadem O- rientalium volumina ad Armenios pro fidei concordia destinavit. Huius autem confociabitur ad culpam & sapientissimus Ioannes An- tiochenus Episcopus, qui haereticorum malebilla repellens: & Aposto- lica doctrinae religiosissimum dogma de Iesariis, totius Orientis confes- sionem, velut ex vna ore sanctissimo Proclo & ei, qui per idem tempus mundi regem gubernacula, destinavit, haec sancta Synodus ad Marcianum Imperatorem: in quibus vides nullam de Theodoro Moplusteno mentionem haberi, sed illos ut magni nominis Episcopos in exemplum adduci. Nec est, quod quis adhibere velit & urgeat, addatas à Syn- nodo epistolam Ioannis Antiocheni, quasi hoc ipsum esset laudibus Theodori consensus, eius quae scripta probasse: nam cum rectam in omnibus fidem (vidimus) dicitis epi- stolis professus esset, adeo vti non potuerunt eadem epi- stola à Proclo non recipiatur. Cyrillo & ipso Theodoro Imp. nihil vitulatum ex Theodori doctrina eiusdem ad- mulcuisse certum est. Sed quod ad Theodori spectat, non cum laudant Ioannes vti erroris auctorem, verum tantum- modo, excusatum non esse Theodori, quae nomine Theo- dori circumferrentur. Ita quidem rem se habuisse, verbis illis Liberati manifeste probatur, quae retulimus, ubi ait. Nihilominus & Proclus per Mentem dicitur suam ipse Ioanne- scribens, cuius esset illa, quae Theodori dicebantur, quae subit. Quae pro- ems excusatione ignorare se dixit. Vides igitur negantem Ioannem fuisse à Proclo litteris interpellatum, si non essent Theodori tria illa haereticum capita, quae ab Armeniae monachis circumferbantur, cui- usnam essent: Ioannem vero respondisse, se penitus igno- rasse. Quibus plane intelligis, sic laudat, Ioanne Theo- dorum, immo neque ab omni labe criminis haereseo red- ditum, eo quod putaret calumniam passum, dum sub eius nomine circumferrentur errores. Quod igitur defensores Theodori ea ipsius scripta esse negaret, quae diffamata per totum fuerant Orientem: inde accidisse videtur, ut piti- denter Proclus in epistola ad Armenos, errores ipsos re- darguens, nullam penitus de Theodoro habuerit mentio- nem. derectis autem postea scriptis Theodori, eadem cum auctore proflus damnata fuisse, & dictum est susce- ptis, & suo loco pluribus dicemus inferius. haec modesta- tis, ne quis ex Liberati historia in errorem aliquo modo labatur. Si quis autem malorum omnium, quae occasione Nestorianae heresis in Orientali Ecclesia cogerunt, cau- sam Theodorum fuisse dixerit: puto sane huic ipsum ve- ritatis collimatorem scopum: & quidem quae de eo susce- ptis dicta sunt, hoc ipsum facile monstrant: cum enim ste- pram dogens, ea addiscens adeo conciliasset sibi disci- pulos: facti sunt iidem Theodori blasphemiarum pugna- cissimi defensores, vsq; adeo, ut eius sententiae assertor Nes- torius euaserit haereticus. Hoc eodem anno (inquit Prosper) Gundacarium Burgundio- num Regem intra Gallias habitantem Aetius bello obicit, pacem- que ei supplicari dedit, quia non diu potius est: siquidem Hunni in populo suo atq; stirpe deleuerunt. Pollebat Aetius Magister mi- litiae copias Alemanorum, quibus & reliquis barbaris timendus erat. Sed & Gallos illos, quos ad Oceanum q-

gentes vocant Armoicos, ab Imperio Romano deficientes, per eosdem Alemanos comprehendendos curauit, quibus eam concessit crudeliter nimis pronunciam deustan- dam. factumque esset, nisi S. Germanus Episcopus Auisstodi- proterius obstitisset. Quomodo autem tanta fuit in sacerdotibus potentia, ut huiusmodi barbarico reptentibus obui- tor occurreret, Constantius horum temporum scriptor in omnibus integerrimus narrat in eiusdem S. Germani Vita- ta, quam scripsit: reddemus nos nobilem historiam viden- dem, quibus id auctor verbis enarrat, dum legationem, qua functus esset ad barbarum Regem, describit. Verum or- do rerum gestarum postulat, ut primo quae ita in praeced- sit eiusdem Germani posteriori in Britanniam suscepta lega- tio, eiusdem auctoris verbis recensatur. Accidit enim, ut confutati semel atq; conuicti, fugatiq; Pelagiani idem captantes latibula; ad tempus indixerit sibi silentia, postea vero furum eundem haereticum predicantem, sentim- que impietatis lentina spargentem, eademq; crescentem leg- que ad messem, cum rursus oportuit ex Gallis illuc mit- tantem Germanum. Rem gestam sic idem Constantius narrat: Interea ex Britannia nuntiatur, Pelagianam persecutem ite- to, patris auctoritate dilatare. Rursumq; ad beatissimum Germanum hucce omnium desertur, ut causam Dei, quam primo obtruncat, tu- taretur. Quorum petitioni sensum occurrat, dum & laboribus deli- ctator, & Christo se gerat, enter impendit. Cessit tandem inimici inu- dita villa virtutibus, nec tota eis ausus est, quem Dei amicum non se- ferat. Aduenit itaq; Severo Episcopo totum salutem viro, qui tunc Treueris ordinatus Episcopus, gentibus prima Germania veritas de- predicabat, Parisios iterato dum expetit, totius plebi placuit, ut tunc virum deceret, excipitur, & in inferis: Ad tunc tranquillitate e- lementata contentione: nauigium venti fluctibus aera prospiciunt. Interea iustitiae spiritus perueniens per totam insulam, ma- num venire, iustitiae rationibus nuntiabat: in tantum, ut Ela- phus quidam regionis illius primus in oceanum sanctitatem sua vna mansueti nuncijs relatione properauerit, exhibens seos filium, quem in ipse flore adolefcentiae debilitas dolenda damna curat, erat enim a- rogentibus membris, contraa poplite, cui per seicentem oris vi- negabatur vestigijs. Huius Elaphium provincia tota susceperit, ve- niunt sacerdotes, accurrunt iustitia multitudine. Confessum benedictio & sermone diuini doctrinae profundit. Recognoscat populi in ea, quae reliquet, a credulitate durantiem: intelligant culpam esse pauca: in- iungunt auctores, inueniosq; condemnant. Cum subito Elaphus in manibus aduoluitur sacerdotum, vestitus filium, cultu necessitatem et ac & debilitas etiam sine precibus allegabat. Fit omnino omnium dolor, praecipue sacerdotum, qui concipiam miseris cordiam ad dominum clementiam contulerunt. Statimq; adolefcentem beatus Germanus se- dere compulsi, ut tractat populi debilitate curantem, & per tot am- firmis atq; spaci: a medicabili decetera percurrit. Salubrem tamen lon- tas seculina suscipitur: arduas succum, nerui recuperant; & in con- spectu omnium plebi incolentis, patri filius reformatum. Implentur populi stupore miri aculi. & in peccatoribus omnium fides Catholica firm- abatur. Predicatio deinde ad plebem de praenatiuione emendatione conuertitur: omniumq; sententia praenatiuio auctores expulsi ab insula, sacerdotibus adducuntur. Quod in tantum salubritate fa- ctum est, ut in illis locis etiam nunc fides interueniat perducet. Itaq; composita omnibus, beatissimum sacerdotes ea, quae venerunt prosperitate reuerti sunt. Vix dum q; etiam in maria expeditione remoueret, & iam le- gatio Armoicis tractus fatigationem beati Aususti auidebat. Offensus enim superba insolentia regionis vir magnificus Aetius, qui- tum Republicam gubernabat, Eocharich ferocissimo Alemanorum Regi loca illa inclamanda pro rebellione praesumptione permis- rat; Regique idolorum ministro obicitur sexevms; sed tamen omnibus Christi praesidio maior & fortior. Nec mora, festinus gres- ditur, quia minimebat bellicos apparatus. Leni progressu gens fue- rat, quoniam iter equos ferratus impluerat. & sacerdos noster ob- uis se rebatur, donec ad ipsum Regem, qui suscipi rebatur, accede- ret. Occurrit in itinere leni progressu & armato duci inter suorum cateras opponitur: medioque intercepte, primum praesens suppli- cem fundit, deinde increpare differentem: ad extremum manu in- icella, semi habenas inuadit, atque in eo loco vniuersum filijs exerciti- tum. Ad has Rex ferocissimum aduocatum: pro tractanda, Duo imperante, concepit: super Constantiam, veteratur reuertentem, aucto-

XVI. POSTERIOR LEGATIONE. XVII. REI GESTAE. XVIII. ALIA LEGATIO AD REDEM ALEMANNORUM.

SVI 8

XX. GERMANVS LIBERATOR CARISSENTOS.

XXI. DE CAPSA LEGATIONIS.

XXII. DE CAUSA LEGATIONIS.

XXIII. DE CAUSA LEGATIONIS.

multitudine pernicitiam permouetur. Apparatus bellum, armorumq; commotio ad consilium ciuitatem, deposito timore, descendit: tractatoque qualiter, non quod Rex voluerat, sed quod sacerdos petebat, compleretur. Ad stationem quintam Rex exierat, se recepit: passim securitatem fidelissimam pollicens ea conditione, vt venia, quam ipse presterat, ab Imperator vel ab Actio peteretur. Inter se per intercessionem & meritorum sacerdotum Rex compressus est, exierat in reuocatus, promissa a vastationibus absoluta, subdit Constantinus nouissimam describere sanctissimi viri legatione pro Armonicis ad conciliandos eos cu Valentino Imperatore, quod Rex Alemannorum petierat, & ipse illi sollicitus fuit, describit res mirificas in via, cum in Italiam venit, ab eo gestas, quas breuitatis causa relinquimus petitori ipsius fontem lectori. Nos autem hic tantum que apud Imperatorem Rauennae agentem tunc gesta fuerunt, ex eodem auctore reddamus.

Foribatur (inquit) iam per ora Raennatium popularium, & aduentus sui motus prauius accusat affectus. Tandem diu expectatus excipitur. Prouidet at quidem, vt nocturno ingressu tempore, secreta obscuritate regeatur, sed deflagrantium excubias vitare non potuit. Illic Petrus iam Pontifex Christi Ecclesiam Apostolica institutione reuincat. Erat hic ille magnus Petrus cognomento Chrysiologus, clarissimus sanctitate & doctrina excellens inter Raennates Episcopos. Regebat etiam Romae Imperion Placidia Regina cum Valentino iam tuuere: qui ita fidem Catholicam diligebat, vt cum omnibus imperaret, Dei famulus sublimi humilitate seruiret. Qui omnes venerabilem sacerdotem certantibus studis prauidendo amore suscipiunt: abest Principis, occurrunt proceres. Ecclesia cum exultatione amplectitur. Ad diuersorum sacerdotum Regina venerabilis vas argenti amplissimum referunt cibis delictatoribus sine vlla carnis admixtione transmissis: quod susceptum, caratione distribuit, vt cibos ministris suis traderet, ipse vero vendicaret argentum, remittens loco numeris partim tantam legem panem ordaceum continentem. Quod illa virtutum cum gaudio ingenti complexa est, quod argentum suum in animumisset ad pauperes, & eam illam beati viri cum ministris abieci vassalli suscepisset. nam & legem postea auro aurobit, & panem multum vendidit & virtutibus reuerant.

Quadam die dam plateam latissimam turbis angustiatu ingreditur, carcerem referunt vniuus suspensa & mortem expectantibus praeribat. Qui agnita transitu sacerdotis, vnum clamorem collatis vocibus sustulerunt: causam requirit, agnoscat: custodes euocat, subtrahuntur. Diuersa enim Palatii potestates miserorum turbam in ergastriis noctes damnauerant. Quo se reteret, misericordiam non habebat: tandem ad notum recurrit auxilium, & quod difficile erat ab hominibus impetrare, a mensurate diuina deprecatur. Gressum diuersi ad carcerem, ternus in orationem mentis profertur. Tum vero Dominus noster adstantibus populo gratiam quam famulo suo tribuerat, ostendit. Clausura vinculis & sera conficta dissoluitur, repagula serrata dissoluit: diuina pietas referat, quod meditatio humane crudelitatis arctauerat. Procedit ad libertatem turba de vinculis, exhibens yasus onera cationem, reuocatus necus, quibus antea tenebatur. Relinquitur carcer inuocens aloguando, quia vacuum, & precedente pietatis triumpho, turba miserorum gremio Ecclesia gaudentis infertur. his addit auctor de Volusiani filio, qui praerat cancellis Patricij Sigisulti, e mortuis ad vitam itidem Germani precibus reuocato, necnon de alanno Acholi eunuchi prepositi Imperatoris cubiculo e morbo caduco eiusdem S. Germani orationibus liberato, sed de causa susceptae legationis mox subdit b:

Causam sane Armonicae regionis, qua necessitatem peregrinationis indiderat, obiecta vena, & securitate perpetua ad proprium obtinisset arbitrium, nisi turbationis perfida mobilis & indisciplinatum populam ad rebellionem primum conuocasset. quo facto & interfectis sacerdotibus euasit, & Imperialis crudelitas circumscriptioe frustrata est, qui tamen pro calliditate multiplici breui panas perfida temeritate exaluit. haec de fine legationis perfunctae. Sed qui honestavit illum in laboribus Deus, tunc tandem & completit labores illius, a terra ad caelum en, cans cum adhuc Raennae moram traheret. Describit eius obitum ita Constantius: e Germanus igitur quadam die, matutinali solemnitate perfecta, dum cum Episcopi sermonem de religione conferret, mississimam protulit mentionem, inquit: Com-

mendo vobis, fratres carissimi, transitum meum. Vultus mihi per nocturnum soporem a Domino nostro viaticum peregrinationis accipere. & cum causam peregrinationis inquirerem. Ne metuas: inquit, ad patriam, non ad peregrinationem te dirigo: tu habebis pacem & requiem sempiternam. Deriuabant intellectum alio somnium sacerdotes, sed ille studiosus commendabat extrema, dicens: Bene noni quam patriam Deus suis famulis reprobatur. Factum est, vt post dies aliquot sequeretur incommodum: quo ingravescente, ciuitas tota turbatur. Accelerabat qui vocabat ad gloriam, & festum a laboribus Dominus inuitabat ad praemia. Regina Placidia, deposito Imperiali supercilio, occurrit pauperi, requirit instrumentum, tribuens quicquid ab ea beneficii postulat, peculiariter sane petit, quod illa inuita concessit. vt gleba corporis sui patriam redderet. Vbi autem vero tantae fuit diebus ac noctibus multitudo, quantum aut admisit aditus, aut dignus recepit: tempus omne choris psallentibus terebatur. Septimo incommodi die ad caelum anima felix & beata transfertur.

Hereditas diuiceps relicta diuiditur, partem praesumit Imperium, partem vendicant sacerdotes. Et quod fieri de episcopis lolet, nascitur de exigentia contentio, dum deest quod capiunt. Solus benedictionis heres capulam cum reliqua sancti Regina suscepit: in cellam cum interiori cilio Petri Episcopi vtriusque, ex Severo Antistite, vt aliquid monumenti ex susceptione sanctitatis acciperet, distrumpe quod supererat, maluerunt: vnu pallium, alter cingulum accepit: duo tunicae, duo sagulum diuiserunt. De apparatu defuncti seruent studia conferentium, accusantium, car parna expensa mortuo deberetur. Acholus corpus aromatum constrictione solidant, Regina vestruit. Quibus omnibus rite perfectis, expensa & euellitionibus iter instruit Imperator, ministrisque eius copiosa largitione profectus. Sane motus religionis obsequium & in praesenti instruit, & ordinatione praesumunt, vnumque agrum reformatur ad Gallias. Placenta corpus dum praeterit Pecca iam nocte peruenit, quod in ecclesia coloratum, dum vigilia sanctae de notium excolitur, matrona quaedam eius loci paralytici dissoluta, ita vt nullum membrum suo fingeret officio, precario deposit, vt se uero corporis fidei iter ibique vsque ad lucem extensa decubuit. Matrem corpus attollitur: surgit mulier uiuificata per mortuam, mirantibus populis, propriis pedibus debitum reddit obsequium. Excipiunt Gallia patronum proprium famulatu maiori, &c. haec ex multis a fidelissimo scriptore Constantio depromptissimis, vt potest res gestas sui temporis, & haec omnibus ferme notas, ad viros sanctissimos Patientem Episcopum Lugdunensem, & ad Cenforium successorem Germani Antiodorensis Episcopum conferbente, qui ad caecum, eiusmodi quasi veritatis sigillum imprimens, contestationem appoluit: Deum restor consilium secretorum, me plura de dominis Germani factis agnita & probata tacuisse, ex quo venem me esse saeoz: supprimendo, quod mirabiliter ad profectum omnium diuina virtus operata est? & ideo in scribendo succinctum meo me arboris fuisse, quam nimum haec ipse de S. Germano Antiodorensis Episcopo vito Apostolice quem sedisse tradit annos triginta & dies, vntiquique, translaturum vero ac sepulchrum in sua ecclesia Kal. Octobr. Arde Germani legationibus iam latis.

Hoc eodem anno facta est promulgatio Codicis Theodosiani decimoquinto Kalen. Martii, edita sanctione ad Florentium Praefectum Praetorio Orientis, in qua viri clarissimi nominantur, qui in opus laborauerunt. Porro illis visum est non nisi confirmari & interferi eas constitutiones, quas Principes Christiani sanxissent, incipientibus a Constantino Magno. Caterum etsi Gentilium Imperatorum nulla his admixta lex est, haud tamen praecorum Iureconsultorum ipse Theodosius voluit sperni responda, de quibus iam ista ante sancuerat, atque ad Senatum Urbis Romae ita recipierat e:

Papiniani, Pauli, Gaii, Vlpiani, atque Modestini scriba vniuersa firmamus: ita vt Gauium atque Aulium, Vlpianum & ceteros comiteur auctoritas lectionis, quae ex omni opere recitatur. Eorum quoque scientiam, quorum tractatus atque sententias praedicti omnes suis operibus miscuerunt, ratam esse conferimus, vt Scapula, Sabini, Iuliani, atque Marcelli, omniumque quos illi celebrauerunt: sit tamen eorum libri, propter antiquitatis incertum, codicum collatione firmantur. Vbi autem diuersa sententiae praerantur, potius numerus vincat auctorum: vel si numerus aequalis sit, eius partis praecedat

DE MORTE PROFIN- QVA VI- MO.

XXVII. RELIQUIE VIRIS ANCTIIS PRETIO HABITA.

XXIII. DE EDITI- ONE CODI- CIS THEO- DOSII.

cl. t. de r. p. prod. C. The. XXIV.

autloritas, in qua excellentis ingenij vir Papianus emittat: qui ut singulis vinit, ita ceteris duobus. Nota est in Pauli atque Vipsiani in Papianti corpus factis, sicut dudum statim est, et acipimus infirmari. Vbi autem patet eorum sententia recitavit, quorum per consensu auctoritas, quod sequi debet, elegit moderatio iudicantis. Pauli quoque sententia semper valere praecipimus. &c. Dat. VII. Idus Nouemb. Ravenna. DD. NN. Theodosio XII. & Valentiniano. II. Coss. haec ibi.

XXXV.

Verum praeter Theodosianum Codicem Gregorianus erat atque Hermogenianus, in quibus eiusmodi Iureconsultorum sententiae digestae erant & Principum placita. Quibus omnibus non dedignatos esse Romanos Pontifices in his, quae contra Christianam religionem minime vertentur, S. Gregorius Papa declaravit exemplo in ea epistola, quam dedit ad Ioannem Defensorem. Quomodo autem haec a diversis diuerso ordine disposita, a Iustiniano Imperatore sunt meliori digesta ordine atque aucta, suo loco dicemus.

a G. eg. L. 1. 1. p. 14.

XXXVI.

Hoc eodem anno, dum legibus populus docetur & coeretur, turpe scelus in domo regia regiae persona admitti contigit. Etenim sub his Consulibus Marcellinus (vt emendatiore codices habent) tradit de Honoria filia Galle Placidiae Valentiniani Imp. fororis, quod consuetudine Eugenij procorauit eadem Galla Placidia, appositique iconas complurium Augustorum, Constantini, Theodosij Maioris, Arcadij, Honorij, & Theodosij Iunioris a parte dextera, a sinistra vero Valentiniani Maioris, Gratiani, Constantij patris Valentiniani Tertij, Gratij nepotis, Ioannis nepotis, & alias imagines & inscriptiones. Tu vero de his consule Rubeum fuitis ista proferentem.

b Hieron. Rob. Hist. Ravenn. l. 2.

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO APOSTOLO IOANNI EVANGELISTAE PLACIDIA AVGVSTA CVM PLACIDO VALENTINIANO AVGVSTO ET FILIA SVA IVSTA GRATA HONORIA LIBERATIONIS MEROVOTVM SOLVIT. haec ibi. Porro quam erexit basilicam, eandem sacris etiam imaginibus decoravit eadem Galla Placidia, appositique iconas complurium Augustorum, Constantini, Theodosij Maioris, Arcadij, Honorij, & Theodosij Iunioris a parte dextera, a sinistra vero Valentiniani Maioris, Gratiani, Constantij patris Valentiniani Tertij, Gratij nepotis, Ioannis nepotis, & alias imagines & inscriptiones. Tu vero de his consule Rubeum fuitis ista proferentem.

IESV CHRISTI

Annus 436.

SIXTI PAP. THEODOSII 29. IMP. Annus 5. VALENTIN. III. IMP.

L.

QVI sequitur Christi annus quadringentesimus trigentesimus sextus, Iuliano & Senatore Consulibus aperitur: quo cum Nestorij factores vniuersam Orientalem Ecclesiam maioribus in dies miscerentur, & grauioribus confessionibus exagitant, Theodosius Imperator, feruolent, tandem auctorem malorum omnium Nestorium in Oasim deportandum, dato scripto decernit, directum illud quidem ad Iulianum agentem hoc anno vna cura Consulatu Praetorij praefecturam. est autem huiusmodi:

c Apud AB Epist. edit. Fol. 10. 5. c. 112.

II.

THEODOSII RESCRIPTVM CONTRA NESTORIVM.

Esinosferum erga Respublicam studium perspicuum est: haud immo tamen nobis est cura, vt sacrosancta quoque religio recte constituantur. Si enim haec recte curauerimus, fore optamus, vt & publicis quoque rebus hac ratione consulamus. Quare cum Nestorius Catholica quondam Ecclesia sacerdos, nunc recta fidei proditor, tantorum scelerum mole oppressus teneatur: operaretur enim est, vt feruolentis nostrae sententiae subiciatur, calamitateque, moribus illius digna opprimatur; vt qui veneranda Ecclesiae legibus abuectis: traditionibusque contemptis, usfanda haereticus auctor extiterit: quinque dum illorum, quos proditoris sua socios sibi aduocavit, fidem corrumpit, aliena corruptionis crimen suo ipsius capiti aggerant. Tua proinde ceteri auctoritas, hac praerogativa sanctione, quae hac propria auctoritate ostensa, praedictum Nestorium ob ad-

missionem a se impetratam in perpetuum exilium Petras abire compellat: omniaque illius bona Ecclesiae Constantinopolitanae addicat: quo angustis loci illius rebus, cum illis sacra mysteria super proditor, auctores euadant. Hac enumeratione futurum est, vt & religio sanctissima fidei intacta in mentibus hominum perseveret, & ipsi nostri felicitas religione inuicta quaeque magis floreat. haec tenas rescriptum contra Nestorium.

Fuisse quidem Petras locum exilij ab Imperatore decretum in Oasim Aegypti provincia positum, inde possumus intelligere, quod auctores omnes temporis huius scriptores in Oasim Nestorium deportatum fuisse tradunt, deportationem omnium famolissimam, de qua superius & in Notis pluribus dictum est. In Oasim quidem deportatum esse Nestorium; Theodoretus in epistola ad Sporadium tradit his verbis: Non solum sacerdos Nestorius exilus fuit diuino quidem iudicio, sanctorum Episcopi congregatorum Patrum decreto, sed etiam imperialis iussu Oasim incolere damnatus, penae, quae impios expectant, hac praerogativa capis. id ipsum affirmat Socrates, id denique ex ipsius Nestorij litteris Euaugrius f. prodit, qui & res post haec ab eo gestas ex eiusdem scriptis ita recenset: Quoniam admodum autem Nestorium in exilium electus sit, & quid postea de illo factum, & quomodo vitam exilium sit consecutus, & quas penas blasphemiae causa dederit, nemquam ab illis, qui eius res gestas scriptis prodiderunt, traditum est. Quae multa plane inperdidit, finissentque temporis diuturnitate deleta, obrutaque, vt ne de illis omnino, vel senes auctores possent nisi in librorum quendam ab ipso Nestorio editum, in quo istarum rerum continetur narratio, forte sortem incidissent, & paulo inferius post recentissimam, quam Ephesi ob blasphemiam subisse sententiam, ista subdit:

III. DE LOCO EXILII NESTORII.

IV. De Nestorij exilio.

V. De Nestorij litteris.

Porro autem in eodem libro ostendit, Theodosium primo propter amorem, quo eum complectebatur, eius ad locum inuicere minime ratum fuisse. Deinde cum quidam Episcopi ex vtriusque factione ab ipso Episcopo ad Theodosium (idem ipsum namque Imperator postulat) missi essent, potestatem sibi datam ad suum monasterium reuertendi, quod ante portas Antiochia, quae iam Theopoli dicitur, situm est; cuius nomen a Nestorio non ponitur illud quidem, tamen fertur appellatum esse monasterium Europae; quod quidem ante portas Antiochia locatum esse, pro certo cognoscimus, & ab eodem non amplius duobus stadiis distare. Narrat idem ipse Nestorius, sem eo loco quadringentiis stadiis commoratum esse, variis affectionibus honoribus, variisque praemiis donatum, postea autem relegatum ad Oasim exilio Theodosij. Verum quod caput omnium erat, penitus occultauit. Neque certe in eo loco vitae degens, a sua desinit blasphemias: adeo vt Ioannes Antiochie Praesul istam in apertum proferret sententiam, Nestorium scilicet perpetuo exilio mandandum esse. Ex his vides, lectore, Ioannem Antiochenum Nestorij antea propugnatores, post pacem initam cum Cyrillo eius aduersarium penitus euasisse. Sed subdit Euaugrius:

IV. QUALITATE HABITVS NESTORII IN SVO MONASTRIO.

V. QVAE PARS SVS NESTORII IN EXILIO.

Scribit praeterea Nestorium alium libellum acriter & solliciter ad quemdam videlicet Aegyptum de sua in Oasim relegatione, in quo de his rebus disputat vberius. Quae autem perierunt suspensa ob conceptas ab ipso blasphemias (quippe obuiaum Dei omnia contemplantem latere non potuit) ex alio litteris, quas ad Praesulum Thebaidis dabit, satis poterit intelligi. Nam in illis videri licet, quod cum nullas hominum penas non luerit, vltro diuina eum ex improbitate oppressit, & quasi captiuum ducentem in aeternissimum minimum coniecit clamantem. Nam quoniam maiore laere debebat penae, ex Blemmis a quibus captus erat, dimissus Theodosio reditum illi per edicta decernente, circiter extremas oras Thebaidis, de vno loco in alium demigrans, atque ad terram collisus, suum viuendum dignum ante alta vira est consecutus, ipsoque vira exiit alter Arim docuit atque, in quo perspicue elucet, & quasi pro certo dignoscitur, quae meritis ista in Christum blasphemiae proposita. Vtriusque enim, Arim & Nestorium, in eum similiter recit blasphemiam, alter appellando creaturam, alter hominem tantum esse existimando, & inferius ostendens pro miraculo, vt quem Theodosius tanto studio prolequeretur, eundem in exilium iusserit solum vertere, ista subdit:

Verum ne crimen (inquit) subeamus mendaciam Nestorium, qui nos istae res docuit, in medium adducamus. Age Nestori recita mihi quaedam ad verbum ex epistola ab te ipso de his, quae iam dudum Episcopi de sanctissima religione agitauerunt, conscripserunt.

VI.

& ad